

РЕШЕНИЕ

№ 274

гр. Варна, 07.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, IV СЪСТАВ, в публично заседание на тридесет и първи януари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Константин Д. Иванов

Членове: Мая Недкова
мл.с. Ивалена Орл. Димитрова

при участието на секретаря Цветелина Н. Цветанова
като разгледа докладваното от мл.с. Ивалена Орл. Димитрова Въззивно гражданско дело № 20213100502605 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по подадена въззивна жалба № 261379/31.08.2021 г. от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, ЕИК 175201304, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 201, чрез юрисконсулт Б.Л., срещу Решение № 260062/13.08.2021 г., постановено по гр. д. № 517/2020 г. по описа на РС - Провадия, III състав, с което е отхвърлен предявеният от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, ЕИК 175201304, срещу П. Ж. В., ЕГН *****, с адрес: гр. Провадия, общ. Провадия, обл. Варна, ул. „***“, иск с правна квалификация чл. 59 от ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата в общ размер на 1174,62 лева, от които 880,62 лева – главница, представляваща заплатен от ищцовото дружество ДДФЛ, дължим от ответника за периода от месец декември 2013 г. до месец юни 2018 г., и 294,00 лева, представляващи заплатена от ищеца лихва върху главницата, дължима от ответника за същия период, с която сума същият се е обогатил без основание, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

Жалбоподателят счита, че атакуваното решение е незаконосъобразно, неправилно и необосновано. Счита, че първоинстанционният съд неправилно е приел, че не е налице неправомерно ползване на данъчно облекчение от страна на ответника. Застъпва становище, че последният е знаел, че ползва данъчно облекчение по чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ поради сключената застраховка „Живот“, както и че застрахователят му връща част от застрахователната премия по застраховката, която обратно получена сума подлежи на облагане съгласно чл. 38, ал. 8, т. 1 от ЗДДФЛ. Излага, че ответникът е недобросъвестен, тъй като не е уведомил работодателя си за необходимостта от преизчисление на дължимия

данък. Сочи, че скриването от работодателя на определени факти и продължаването на ползване на данъчно облекчение по чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ следва да се счита като неправомерно ползване на такава. Застъпва, че предоставените от СиВЗК субсидии не отговарят на дефиницията на заем според ЗЗД.

Настоява за отмяна на обжалваното решение и присъждане на разноски.

В законоустановения срок П.В., чрез адв. Г.Г., депозира писмен отговор, с който счита атакувания съдебен акт за правилен и обоснован. Излага подробни аргументи, че ответникът е получил дължимото му се данъчно облекчение съгласно разпоредбите на ЗДДФЛ и договорната му обвързаност по договор за застраховка „Живот“. Сочи, че полица № 19619108123 от 01.10.2006 г., тарифа Тета, е представена на работодателя още при сключването ѝ, от който момент същият е започнал да превежда застрахователната премия. Излага, че в горещитираната полица е посочено ясно и недвусмислено, че застрахователят отпуска субсидия в размер на 80% от застрахователната премия, считано от датата на сключване на договора.

Настоява за потвърждаване на решението и присъждане на разноски.

В съдебно заседание въззивната страна „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, редовно призована, се представлява от юрисконсулт Б.Л.. Поддържа въззивната жалба, оспорва отговора.

В съдебно заседание въззиваемият П. Ж. В., редовно призован, не се явява, не се представлява.

За да се произнесе, съдът съобрази следното:

Първоинстанционното производство е образувано по предявен от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, ЕИК 175201304, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 201, срещу П. Ж. В., ЕГН *****, с адрес: гр. Провадия, общ. Провадия, обл. Варна, ул. „***“, иск с правна квалификация чл. 59 от ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата в общ размер на 1174,62 лева, от които 880,62 лева – главница, представляваща заплатен от ищцовото дружество ДДФЛ, дължим от ответника за периода от месец декември 2013 г. до месец юни 2018 г., и 294,00 лева, представляващи заплатена от ищеца лихва върху главницата, дължима от ответника за същия период, с която сума същият се е обогатил без основание, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба вх. № 517/30.06.2020 г. и уточняващата такава с вх. № 260655/08.04.2021 г. се излага, че ответникът е бил в трудово правоотношение по договор № 2222/04.06.1993 г. с ищеца „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД до 02.07.2018 г. Сочи се, че в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД била извършена проверка от НАП за периода от 01.12.2012 г. до 30.11.2018 г. на лица, работещи по трудово правоотношение с дружеството и имащи сключен индивидуален застрахователен договор „Живот“ със Синдикална взаимозастрахователна кооперация (СиВЗК). Застрахованите лица са ползвали данъчно облекчение по реда на чл. 42, ал. 2, т. 2 във връзка с чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ в размер на 10 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2 от ЗДДФЛ. Впоследствие се оказало, че през горепосочените месеци СиВЗК е отпускала на застрахованите лица субсидии в размер на 80 на сто от премията по застрахователните полици, като е връщала на застрахованите лица по банковите им сметки 80% от застрахователната премия, която работодателят превеждал от името на лицата по банков път на СиВЗК. За горното обаче работодателят не бил информиран нито от своите работници, нито от застрахователната компания.

НАП изисквала от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД да представи документи и писмени обяснения с Искане за представяне на документи и писмени обяснения от задължено лице с изх. № П- 29002918227539-040-001/03.01.2019 г. С писмо с

изх. № ЦУ-ЕСО-547/16.01.2019 г. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД представило справки по лица, месеци и години за месечната вноска, данъчното облекчение по чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ и месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2 от ЗДДФЛ преди приспадане на данъчното облекчение по чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ.

В хода на проверката за установяване на факти и обстоятелства от НАП било констатирано, че за проверявания период три лица, които са били служители на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, имат сключени индивидуални застрахователни договори „Живот“ със СиВЗК, като едното лице бил настоящият ответник П.В..

Твърди се, че „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД не е сключвало договор със СиВЗК и също така нямало информация за договореностите между застрахователя и застрахованите лица, в това число и ответника. В тази връзка застъпва, че в досието на ответника в сектор „Човешки ресурси“ на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, МЕР Варна, не са намерени доказателства, от които да е видно на коя дата същият е представил застрахователната полица за застраховка „Живот“. Твърди се, че няма писмена молба за представянето □ или друг документ към нея. Посочено е, че по сведения на служители от сектор „Човешки ресурси“ и сектор „Счетоводство“ на дружеството, копие от застрахователната полица е било представено от работника на работодателя, след което е започнало превеждане на застрахователните премии по сметката на СиВЗК.

При извършената проверка било установено, че ответникът П.В. имал сключен застрахователен договор „Живот“ със СиВЗК по Полица № 196191 000008123, Тарифа: ТЕТА. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, Мрежови експлоатационен район Варна, като работодател му е удържал ежемесечно застрахователна премия и превеждал същата на СиВЗК, като ответникът е ползвал максималния размер на данъчното облекчение по чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ. Твърди се, че впоследствие по-голямата част от тази премия е била възстановявана от застрахователя по банковата сметка на ответника под формата на субсидия, но работодателят не е знаел нито кога, нито каква част от сумата е била възстановявана. Според становището на НАП, този договор следвало да се третира като договор, сключен с цел отклонение от данъчно облагане. С действията на страните по него, като резултат се постигало отклонение от данъчно облагане на 10 на сто от месечната, респективно годишната данъчна основа на застрахованите лица, поради което на основание чл. 77 от ЗДДФЛ договорът не следвало да бъде зачетен за целите на облагането по този закон.

Това наложило „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД като работодател да извърши корекция на дължимия ДДФЛ на ответника и на другите две лица, които са били застраховани при СиВЗК и които ползвали данъчно облекчение по чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ за периода от 01.12.2012 г. до 30.11.2018 г. Въпреки че работодателят не бил страна по горепосочения застрахователен договор, според данъчното законодателство той бил отговорен за определянето, удържането и внасянето на дължимия данък за доходите по трудови правоотношения и в това си качество бил данъчно задължено лице по смисъла на чл. 3 от ЗДДФЛ.

Сумата, която „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е внесло по сметка на НАП за корекция на дължимия от ответника ДДФЛ, била в размер на 1174,62 лева, от които главница, представляваща дължимия ДДФЛ за периода от м. декември 2013 г. до м. юни 2018 г., в размер на 880,62 лева и лихви за посочения период в размер на 294 лева.

С писмо с изх. № ЕСО-ВН-1302/17.10.2019 г. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД информирало ответника за това, че трябва да възстанови внесените суми за коригиране на неправомерно ползваното от него данъчно облекчение и го поканило в едномесечен срок от датата на получаване на писмото да заплати дължимата сума в касата на дружеството или по банков път или да подпише споразумение за разсрочено плащане на задължението си. С уведомление с вх. № ЕСО-ВН-1498/25.11.2019 г. ответникът информирал дружеството, че не

е съгласен да заплати посочената от него сума. Ищецът твърди, че и до момента ответникът не е възстановил сумата от 1174,62 лева, съставляваща стойността на това, с което същият се е обогатил за сметка на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД до размера на това, с което е намалено имуществото на дружеството.

Настоява за уважаване на предявената претенция.

В срока по чл. 131 от ГПК ответникът П. Ж. В., чрез адв. Гертана Николова - ВАК, и адв. Г.Г. – ВАК, депозира писмен отговор, с който оспорва предявения иск като неоснователен.

Твърди, че не е налице отклонение от данъчно облагане по смисъла на чл. 77 от ЗДДФЛ, реализирано чрез сключен между него и СиВЗК застрахователен договор, че същият представлявал основание за ползване на данъчно облекчение на осн. чл. 19, ал. 2 от ЗДДФЛ, както и че реализираните от страните по договора действия са законосъобразни и в съответствие със съдържанието на договора, който ги обвързва. В този смисъл твърди, че изводите, обективирани в Покана по чл. 103 от ДОПК № П - 29002918227539-177-001/02.10.2019 г. и Протокол № П-29002918227539-073-001/19.11.2019 г., са неправилни и в нарушение на чл. 19, ал. 1, чл. 42 и чл. 49 от ЗДДФЛ. В Общите условия на застрахователя била предвидена възможност за отпускане на заем по застраховка, поради което и реализирането на визираното действие съставлявало изпълнение на договорните условия. Застъпва, че в конкретния случай извършената корекция по своето същество представлявала установяване от органа по приходите на данъчно задължение в резултат на изследване на предпоставки за прилагане на института на чл. 77 от ЗДДФЛ - преценката за наличието на изискванията на закона, и засягала основанието на данъчното задължение, което подлежало на изследване в ревизионно производство, при съобразяване на специалните за него процесуални правила и компетентност на участващите органи.

Оспорва, че ищецът е заплатил процесната сума.

Подробно аргументира липсата на предпоставките на чл. 59 от ЗЗД. Счита, че задължението на ответника се изчерпвало с необходимостта да уведоми работодателя си за сключения застрахователен договор, което своевременно и точно е изпълнил, доколкото именно работодателят е заплащал на застрахователя месечната застрахователна премия, дължима по сключения застрахователен договор.

Позовава се на разпоредбата на чл. 19, ал. 1 и ал. 2 от ЗДДФЛ, като твърди, че процесният застрахователен договор „Живот“ бил обективно съществуващ факт, обвързващ ответника и застрахователя, съставляващ валидно основание за ползване на предвиденото в чл. 19 от ЗДДФЛ данъчно облекчение.

В условията на евентуалност заявява, че вземанията за периода от 01.12.2013 г. до 30.06.2015 г. вкл. са погасени по давност, с оглед изтичането на петгодишната такава от датата на преминаването на престацията до датата на депозиране на исковата молба в съда, на осн. чл. 110 от ЗЗД.

Настоящият съдебен състав, като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено следното от **фактическа и правна страна**:

Жалбата, инициирала настоящото въззивно произнасяне, е подадена в срок, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част. В обхвата на така посочените въззивни предели съдът намира обжалваното решение за валидно и допустимо.

Въззивният съд е обвързан от наведените във въззивната жалба доводи за неправилност на първоинстанционното решение – арг. чл. 269, изр. 2 ГПК, поради което

следва да се произнесе само в пределите на релевираните такива.

В конкретния случай спорни се явяват въпросите правомерно ли е данъчното облекчение, ползвано от въззиваемия на осн. чл. 19, ал. 2 ЗДДФЛ за сключената от него застраховка „Живот“; субсидия или заем представляват върнатите от застрахователя на застрахования ежемесечни суми в размер на 80% от застрахователните премии; обогатил ли се е въззиваемият за сметка на работодателя си с оглед внесените от последния в НАП неударжани от работника суми по ДДФЛ.

Данъчните облекчения и задължения при сключване на застраховка „Живот“ са обстойно регламентирани в закона. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗДДФЛ, сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 се намалява с направените през годината премии/вноски по договори за застраховки "Живот" в общ размер до 10 на сто от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17. С ал. 2 на същия член е уредено, че месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2 за доходи от трудови правоотношения се намалява с направените през месеца чрез работодателя премии/вноски по договори за застраховки "Живот" в общ размер до 10 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2. Според разпоредбата на ал. 3, данъчното облекчение по ал. 1 и 2 се ползва, когато съгласно сключения със застрахователното дружество договор физическото лице - носител на задължението за данъка, е застраховано. Същевременно, чл. 38, ал. 8 на ЗДДФЛ гласи, че с окончателен данък се облага brutната сума на облагаемите доходи от застраховки "Живот", придобити на датата на обратно получаване на внесените суми за застраховки "Живот".

Видно от дубликат на полица № 196191000008123 от 2006 г., тарифа: ТЕТА, между СиВЗК – застраховател, и П. Ж. В. - застраховател и застрахован, е сключен договор за застраховка с предмет: живота и телесната цялост на застрахованото лице, и срок на договора: 28 години, с начало 01.10.2006 г. и край 30.09.2034 г. Отражено е, че ползващи лица са: при доживяване – П. Ж. В., при смърт – законните наследници. Покритите рискове и размерът на сумите и обезщетенията са: 1) при доживяване на срока: 28308 лева; 2) при смърт от заболявания: част от ЗСД, пропорционална на изтеклия срок на застраховката; 3) при смърт и злополука: 3000 лева плюс задължението по т. 2. Посочено е, че месечната основна застрахователна премия е максималният размер на данъчно облекчената част от месечния доход на застрахования съгласно ЗДДФЛ. Предвидено е, че на основание чл. 270, ал. 3 от КТ застрахованият упълномощава работодателя си да изчислява и превежда по сметката на застрахователя уговорената застрахователна премия. Отбелязано е, че застрахованият се ползва от ежемесечна субсидия по чл. 240, ал. 4 от КЗ - до 80% от внесените застрахователни премии. Уточнено е и че откупната стойност на застраховката възлиза на не по-малко от 80% от платените от застрахователя застрахователни премии.

В съдебно заседание на 21.04.2021 г. процесуалният представител на ищеца заявява, че именно това е полицата, налична в счетоводството на работодателя „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД.

От представени от ищеца фишове за месечното трудово възнаграждение на П.В. за периода декември 2013 г. – юни 2018 г., както и от Справка изх. № 112/28.04.2021 г. за получените застрахователни премии от П.В. и изплатени заеми/субсидии по полица № 196191000008123 от 2006 г., тарифа: ТЕТА, издадена от СиВЗК, е видно, че премията по застраховка ТЕТА в размер на 10% от данъчната основа на месечното трудово възнаграждение на ответника/въззиваем е ударжана от работодателя и превеждана по сметка на застрахователя ежемесечно. От Покана по чл. 103 от ДОПК № П-29002918227539-177-001/02.10.2019 г. от НАП до „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД се установява, че застрахованото лице П. Ж. В. за процесния период е ползвало максималния размер на данъчното облекчение по чл. 19, ал. 2 ЗДДФЛ. Със същата е поискана корекция на дължимия ДДФЛ и донасяне на съответната сума поради установено връщане на част (80-90%) от застрахователните премии под формата на субсидия по сметка на застрахованото

лице.

Както беше посочено по-горе, съгласно чл. 38, ал. 8 на ЗДДФЛ, брутната сума на обратно получените от застрахования внесени премии по застраховки „Живот“ е облагаема. Цитираната норма обаче касае действителното връщане на съответната сума в патримониума на застрахованото лице, каквото в конкретния казус не се установява.

В наличната при въззивника застрахователна полица № 196191000008123 от 2006 г. изрично е отбелязано, че застрахованият се ползва от ежемесечна субсидия по чл. 240, ал. 4 от КЗ. Съгласно посочения чл. 240, ал. 4 от действащия към горната дата КЗ (Обн. ДВ, бр.103 от 23.12.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., отм. ДВ, бр. 102 от 29.12.2015 г.), срещу застраховката на застрахования може да бъде отпуснат заем от застрахователя до размера на откупната стойност; условията и редът за отпускането, погасяването и лихвата по заема се уреждат в застрахователния договор; когато застрахователното събитие е настъпило и заемът не е бил погасен, договърът остава в сила за намалена застрахователна сума. Т. е., въпреки използвания термин „субсидия“, с изричното посочване на законовия текст, по който същата се отпуска, напълно еднозначно и в самата полица е определена същността ѝ на заем. Видно от полицата, в съответствие с изречение първо на посочената законова норма, „субсидията“ е до 80%, колкото е и откупната стойност на застраховката. В приетите по делото „Общи условия том 1: Модулно животозастраховане на СиВЗК“ (ОУМЖЗ) терминът „субсидия“ не се открива. Съгласно чл. 41.4 на същите, застраховащият/застрахованият имат право да получат заем срещу редовна застраховка „Живот“; при наличие на непогасени задължения по отпуснат заем по застраховка към деня на прекратяване на договора, те се удържат от задължението на застрахователя към застрахования или ползващото лице. В представената по делото полица № 196191000008123, тарифа ТЕТА – **за застрахователя**, е предвидено, че при застраховка ТЕТА застрахователят счита сумата по чл. 41.4 от ОУМЖЗ за постоянно предявена. В посочената по-горе Справка изх. № 112/28.04.2021 г. от СиВЗК преведените обратно по банкова сметка на застрахования суми са отразени в графа „Заем“.

По изложените съображения съдът приема, че върнатите от застрахователя на застрахования П.В. суми по чл. 240, ал. 4 от КЗ (отм.) представляват заем. Като такъв, същите нямат отношение към правомерно възникналото данъчно облекчение, ползвано от въззиваемия на осн. чл. 19, ал. 2 ЗДДФЛ за сключената от него застраховка „Живот“.

В съответствие с горното, съдът намира предявеният от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД иск с правна квалификация чл. 59 от ЗЗД за неоснователен.

Съставът на иска с правно основание чл. 59 ЗЗД включва следните кумулативно дадени предпоставки: обедняване на едно лице (намаляване на имуществото), обогатяване на друго (увеличаване имуществото на ответника), наличие на връзка между обогатяването и обедняването - обедняването на ищеца и обогатяването на ответника да произтичат от един общ факт или от обща група факти, или фактът на обедняването да поражда като свое следствие обогатяването, липса на валидно основание за това имуществено разместване в отношенията между страните и липса на друг ред за защита на ищеца. Спецификата на иска по чл. 59 ЗЗД е, че обедняването, имущественото разместване, не се дължи на пряка престация от страна на обеднилия се към обогатилия се. Иск по чл. 59 ЗЗД може да бъде предявен и в случаите, когато едно лице неоснователно си спестява за сметка на друго разходи, които са били необходими и е трябвало да бъдат извършени, както е претендирано в настоящия казус.

Видно от материалите по делото, работодателят „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е заплатил исканите от НАП като корекция на ДДФЛ суми и съответно се е обеднил с тях. При доказаното по-горе правомерно възникналото данъчно облекчение в полза на въззиваемия на осн. чл. 19, ал. 2 ЗДДФЛ обаче, не може да се приеме, че тези разходи са били необходими и е трябвало да бъдат извършени. Следователно няма как да се

приеме и че ответникът/въззиваем се е обогатил поради неплащането им. Кумулативните предпоставки по чл. 59 ЗЗД – задължително условие за уважаване на предявен по този ред иск, не са налице.

С оглед на изложеното, искът се явява неоснователен, като първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

Относно съдебно-деловодните разноси:

При този изход от спора, разноси за защита срещу неоснователна въззивна жалба се следват на въззиваемия, но същият не е представил доказателства за извършени такива, поради което и разноси за настоящата инстанция не следва да бъдат присъждани.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260062 от 13.08.2021 г., постановено по гр. д. № 517/2020 г. по описа на Районен съд – Провадия, III състав.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____